

Yhteiset työvälineemme

Esityksen toimittajat:

* opetusneuvos Elise Virnes, OKM

* verkostokoordinaattori Ville Virtanen, SAKU ry

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ajankohtaista ammatillisen koulutuksen opiskelijahyvinvoinnin kehittämässä 1

- **Nuorisotakuu.fi**
  - Ajankohtaista asiaa nuorisotakuusta ja toimintaohjeistus nuorisotakuun toteuttamiseen.
  - Toimintaohjeistus myös OKM:n sivuilla (tiedote 4.4.2013) ja ALPO.fi/henkilosto-sivuilla (tiedote 15.4.2013)
- **Opiskelijavalintojen uudistaminen**
  - Asetus voimaan 1.1.2013. Soveltaminen 1. kerran syksyn 2013 yhteishaussa
- **Koulujen työrauha ja opiskelijoiden osallisuus –lakimuutokset**
  - HE 66/2013 annettu eduskunnalle 6.6.2013
  - esitys lain voimaan tulemisesta 1.1.2014
- **Oppilas- ja opiskelijahuolto –laki**
  - HE 67/2013 annettu eduskunnalle 6.6.2013
  - Esitys lain voimaan tulemiseksi 1.8.2014

Ajankohtaista ammatillisen koulutuksen opiskelijahyvinvoinnin kehittämisessä 2

- Ammatillisen peruskoulutuksen tarjontaa vähennetään ja suunnataan uudestaan.
    - nuorten ikäluokat pienenevät ja työvoiman tarve muuttuu.
    - koulutuspaikkojen määrän ja alueellisen suuntaamisen yksi keskeinen kriteeri on koulutustakuun toteutuminen.
  - Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistetaan
    - kehitetään nykyistä mallia, jossa rahoitus myönnetään ja maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjälle.
- **OKM:n tiedote 27.6.2013**
- **ALPO.fi –sivuilla tiedote 28.6.2013**

Tavoitteena lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen monialaisella yhteistyöllä

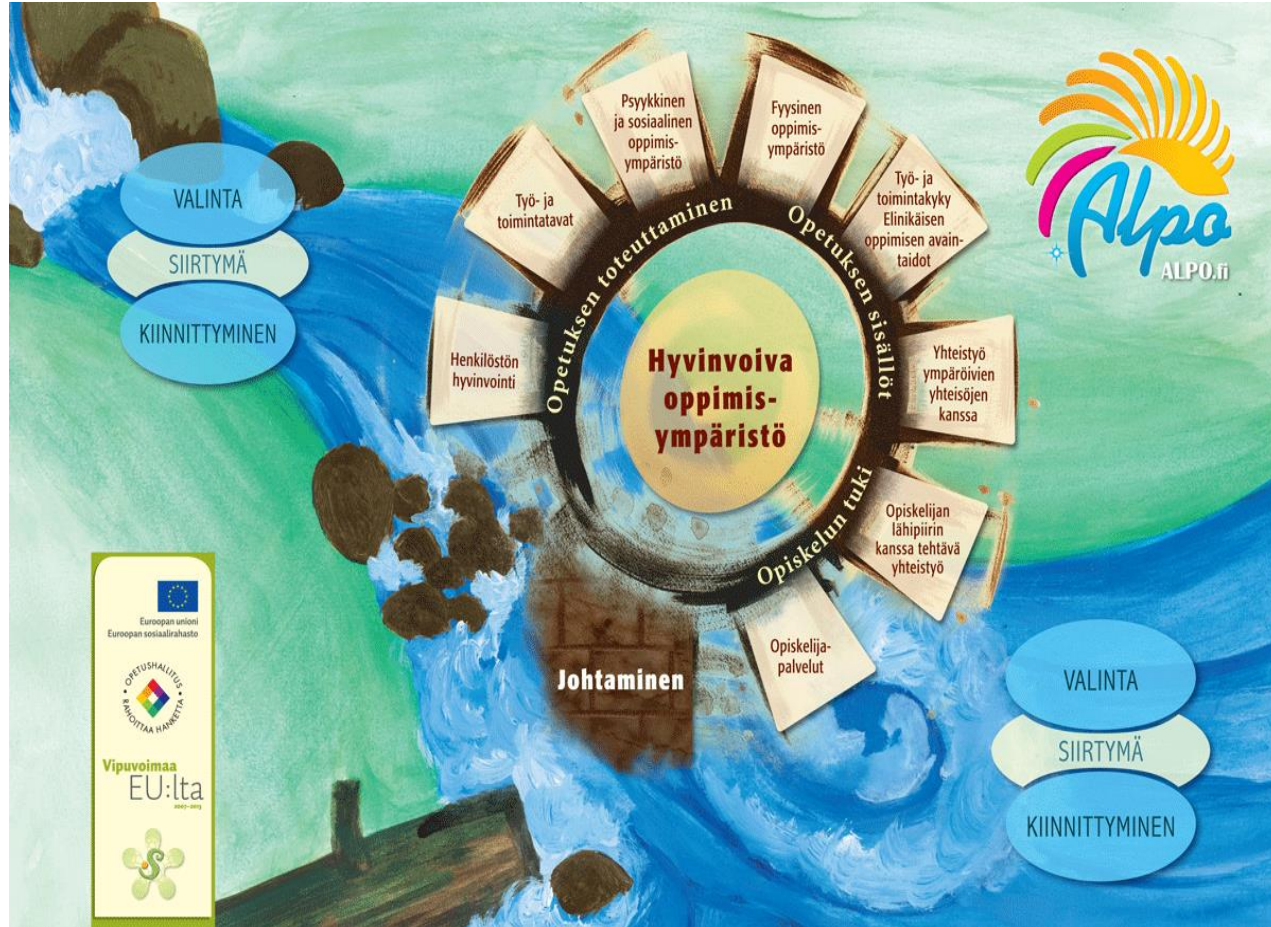
HE oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi

- Uusi laki kokoaa yhteen lainsäädännössä nyt hajallaan olevat oppilas- ja opiskelijahuoltoon koskevat säännökset
- Laki koskee esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta
- Laki voimaan 1.8.2014

- Oppilas- ja opiskelijahuollon painopistettä siirretään nykyistä enemmän yksilö- ja ongelmakeskeisestä toiminnasta **yhteisölliseen ja ennaltaehkäisevään opiskeluhuoltoon**
- **Huoltajien, oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta on korostettu** vahvasti ottamalla heidät mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajan kanssa opiskelijan toivomuksia ja tarpeita kunnioittaen
- Esityksen tavoitteena on tarjota oppilaille ja opiskelijoille matalan kynnyksen **tukea hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi**

Hyvinvoivan oppimisympäristön malli

- * Hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulutuksen järjestäjän organisaatiossa jokaisen toimenkuvaan.
- * Hyvinvoinnin edistäminen on pieniä tekoja joka päivä.
- * Ennakoiva työ on opiskelijan luotsaamista arjen taitojen hallinnassa ja opinnoissa.

Kuraattori- ja psykologipalvelut

- Uudistus tuo lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin psykologi- ja kuraattoripalvelut, jotka ovat jo esi- ja perusopetuksessa
- Oppilaille ja opiskelijoille on oikeus päästä keskustelemaan psykologin tai kuraattorin kanssa seitsemän päivän kuluessa yhteydenotosta. Kiireellisissä tapauksissa keskusteluun on päästävä samana tai seuraavana päivänä.
- Terveystyöntekijän työaika on järjestettävä siten, että vastaanotolle voi päästä myös ilman ajanvarausta. Arkipäivisin opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada yhteys opiskeluterveydenhuoltoon välittömästi

Opiskeluhuollon järjestäminen

- **Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan** on kirjattava opiskeluhuollon keskeiset tiedot; arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sekä käytettävissä olevista opiskeluhoito- ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta.
- **Koulutuksen järjestäjän** tulee huolehtia opiskeluhuollon johtamisesta ja koordinoinnista koko koulutuksen järjestäjän tasolla.
- **Opiskeluhuollon toteuttamiseksi, arvioimiseksi ja kehittämiseksi laissa säädetään oppilaitoskohtaisesta suunnitelmasta**, johon on kirjattava mm. arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sekä käytettävissä olevista opiskeluhuollon palveluista sekä toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi.
- Opiskeluhuollon suunnittelemiseksi, toteuttamiseksi ja kehittämiseksi laissa säädetään opiskeluhoitoryhmistä ja niiden tehtävistä.

Koulutuksen järjestäjä -taso (ohjausryhmä)

- työnantajan vastuu henkilöstön työhyvinvoinnista
- opiskelijoiden hyvinvoinnin edunvalvoja
- hyvinvointisuunnitelma koko organisaatiolle

Oppilaitos- / yksikkötaso (opiskeluhyvinvointiryhmät)

- yksikkötiimejä tarvittava määrä
  - > moniammatillisuus, toimivuus
- hyvinvoivan oppimisympäristön käytäntöjen toteutus ja seuranta
- kaikissa toimenkuvissa on kasvattamisen ja ohjaamisen velvollisuus
- henkilöstön vertaistuki on paras varhaisen puuttumisen keino

Opintoala- / ryhmätaso

- ryhmänohjaaja on lähiesimies
- koko henkilöstön työ- ja toimintatavat ohjaavat ja kannustavat opiskelijoiden osallisuuteen

Opiskeluhuollon valvonta

- Valvonta toteutetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjän omavalvontana (itsearviointi) yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa
- Psykologi- ja kuraattoripalvelujen ja terveydenhuollon valvonta määräytyy nykyiseen tapaan sosiaalihuoltolain ja kansanterveyslain mukaisesti
- Aluehallintovirastoille ehdotetaan oikeutta myös oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko opiskeluhoito hoidettu lain mukaisesti

Tietojen luovuttaminen ja salassapito

- Henkilötietojen käsittelyn saattamiseksi julkisuuslain, henkilötietolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon erityislakien mukaiseksi on lakiin sisällytetty nykyistä huomattavasti selkeämmät säännökset henkilötietojen käsittelystä, tietojen luovuttamisesta ja salassapidosta.
- Ehdotus sisältää säännökset oppilaan, opiskelijan ja huoltajan asemasta opiskeluhuollossa, tietojen kirjaamisesta ja rekisteröimisestä sekä rekistereihin sisältyvien tietojen salassapidosta.
- Perusopetuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että velvollisuus siirtää opetuksen järjestämisen kannalta katsoen välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle laajennettaisiin koskemaan myös tilanteita, joissa alle 18-vuotias oppilas siirtyy perusasteelta toiselle asteelle

Uudistuksen kustannukset

- Psykologi- ja kuraattoripalvelujen laajentamisesta aiheutuvat kokonaiskustannukset vuonna 2014 ovat 10,9 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 5,45 ja kuntien osuus 5,45 miljoonaa euroa
- Vuodesta 2015 eteenpäin kokonaiskustannukset ovat 26,2 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 13,1 ja kuntien osuus 13,1 miljoonaa euroa
- Vuonna 2014 kohdennetaan kuntien peruspalvelujen valtionosuusmomentille kertaluonteinen 3 miljoonan euron suuruinen määräraha lain toimeenpanon valmisteluun
- Vuosille 2014 -2016 varataan yhteensä 1,5 miljoonaa euroa opettajien jatko- ja täydennyskoulutukseen

HE koulujen työrauhaa ja opiskelijoiden osallistuuutta parantavista lakimuutoksista

- Hallituksen esitys sisältää perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta koskevia muutoksia.
- Koulujen ja oppilaitosten toiminnassa tulee korostua nykyistä enemmän osallisuus, hyvinvointi, turvallisuus sekä kanssaihmisten kunnioitus – yhteys suoraan oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin
- Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2014

Osallisuuden lisääminen

- Suomalaiset lapset ja nuoret kokevat vaikutusmahdollisuutensa kouluissa ja oppilaitoksissa vähäisiksi.
- Esityksen tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, ja sitä kautta vähentää myös häiriökäyttäytymistä
  - Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta mm. järjestämällä mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja esimerkiksi kiusaamista ehkäisevän suunnitelman sekä koulun tai oppilaitoksen järjestyssäännön valmisteluun
  - Jokaisessa koulussa ja oppilaitoksissa (myös peruskouluissa) tulee olla oppilas/**opiskelijakunta**, jota tulee kuulla ennen opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemistä
  - Toiminta tulee suunnitella sekä juurruttaa osaksi koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria

Yhteiset työvälineemme

- viihtyisä ja turvallinen oppimisympäristö
- kaikkien osallistuminen, niin opiskelijoiden kuin henkilökunnan
- riittävä tuki ja ohjaus koko ajan, niiden tarjoaminen mieluummin liian aikaisin kuin liian myöhään
- opiskeluhuvinvointi = työhyvinvointi: Terveenä jaksaa!
(työkykypassi on opintokokonaisuus, jolla voidaan edistää opetus- ja ohjaushenkilöstön yhteistyötä)
- turvallinen asuminen, kannustaminen aktiiviseen vapaa-aikaan
(HUOM! asuntolassa asuvat keskeyttävät vähemmän kuin opiskelijat keskimäärin!)

Tukea hyvinvointityöhön

www.oph.fi/oppilashuollon_opas

www.thl.fi/fi_FI/web/fi/aiheet/tietopaketit/amis

Ammatillisen koulutuksen hyvinvointiverkosto

www.alpo.fi/henkilosto

Myös facebookissa:

<https://www.facebook.com/pages/Ammatillisen-koulutuksen-hyvinvointiverkosto/152561211424949?fref=ts>